

את ניצה מתתיהו אי אפשר לפספס. האנרגיות האינסופיות, הלהט הסוחף, שמחת החיים, חדות העשייה, אפילו השיער האדום – כולם מכריזים בקול על נוכחותה ועל אישיותה. כזו היא ניצה בעבודתה, במנהל הכספים בעירייה, באגף לגביית ארנונה ומים (ראו מסגרת), וכזו היא ניצה במפעל חייה – מפעל ההתנדבות "נועם רלר" לטורח ילדים המאושפזים ריח החולים אבל אותה ניצה מתתיהו גם נושאת סיפור קשה, של אובדן, מאז שנפטר לפני כארבע שנים אחד מילדיה, נועם, שעל שמו נקרא מיום ההתנדבות.

כוכב חברתי על כיסא גלגלים מחונע

היא נולדה וגדלה בצפת, וגרה כיום בקריית אונו, נשואה ואם לארבעה ("אוי לך אם תכתוב שלושה"), שני זוגות תאומים: עמית ויובל בנות ה-22, עדי בן ה-17 ונועם ז"ל. הילדים, שנולדו לאחר טיפולי פוריות, מילאו את עולמה. "החוויה של להיות אמא לארבעה, שני זוגות תאומים, הייתה עבורי אידיליה", היא מספרת.

אבל האידיליה התערערה מהר מאוד. "מיד לאחר הלידה של הבנים הבנתי שיש בעיה. אמרו לי שנועם סובל מהיפוטונייה (חולשת שרירים, מתח שרירים נמוך). זה היה הלם עבורי, אבל אני, מטבעי, אדם אופטימי מאוד". המחלה אובחנה במדויק רק שבע שנים מאוחר יותר כמחלה נדירה שבה לשרירים אין יכולת לגדול ולהתפתח. הילד סבל ממוגבלות מוטורית קשה – לא עמד, לא הלך, לא זחל – ואמו הבינה בצער כי תיאלץ להפריד אותו מאחיו התאום ולשלבו בגן טיפולי-שיקומי. נועם התקדם מאוד בגן, ובמקביל התברר שמבחניה קוגניטיבית אין לו שום בעיה. "הוא דיבר ודיבר, אי אפשר היה לעצור אותו", ניצה מעידה. "היו לו כישורים טכניים וחברתיים טובים מאוד". רק בגיל 7 אפשר היה להתאים לנועם כיסא גלגלים ממונע. "קנינו לו כיסא שנראה כמו למבורגיני מפוארת, והוא הוכיח לי איך הוא עובר בו דרך מפתחים צרים, בלי להיתקע. הייתה לו ישיבה זקופה, כמו של מלך".

בצד החברתי הילד כיכב. "הוא הזכיר לי את הקסם של החלילן מהמלין. ילדים היו דבוקים אליו. הוא היה דעתן, מוביל, מלא יוזמה. בכיתה א' שולב בכיתה רגילה, כשסייעת מלווה אותו. לנועם היו המון חברים, וכשגדל, היה הולך איתם לקאנטרי, או אפילו הולך לשם לבדו, ונכנס למים". ניצה מספרת על ילד שלא מרחם על עצמו ולא רואה בעצמו מסכן, להפך. "יום אחד, אחרי ביקור אצל אורתופד שהציע אפשרות של ניתוח עם סיכונים רבים, נועם אמר לי: 'למה את לא יכולה לקבל את השונות שלי? למה את מנסה להפוך אותי למישהו אחר, שיהיה דומה לילדים האחרים שלך? לי טוב לשבת על הכיסא. אתם צריכים ללכת הרבה, לעלות במדרגות. אני עושה את זה בקלות'".

נועם סיים כיתה ו' ואף הופיע במסיבת הסיום. מועד בר המצווה שלו התקרב, והוא רצה לחגוג. ניצה הייתה שרויה אז בשנת אבל על

ניצה מתתיהו, "בכך שאני מממשת את הייעוד, את השליחות שלי בעולם, אני מרגישה שאני נותנת לנועם חיים"

עבורם. ובעניין נועם אמרתי לעצמי שאני בטוחה שנתתי לו כלים ואהבה, שעשינו מעל ומעבר כדי להעניק לו חוויית חיים מטיבה".

ניצה גילתה בעצמה צדדים וכוחות חדשים. "חשבתי שאני אמא רגילה לארבעה ילדים. ועכשיו, עצם זה שאני יכולה להרים את עצמי – לקום, להתלבש, להתאפר, ללכת לעבודה, לשדר חיוניות – דרש ממני כוחות מיוחדים. לא נתתי לעצמי ליפול, אף שהיו ימים שבהם רציתי למות, שלא מצאתי טעם בחיי". היא החלה להימשך לנושאי התפתחות והעצמה, וגיבשה תובנות: "כולנו עוברים משברים בחיים. אפשר לקחת אותם לרחמים עצמיים ולקורבנות, ואז להישאר תקועים, או לבחור בחיים, כפי שאני בחרתי, ולגלות את עצמך מחדש. כבר בימים הראשונים הרגשתי שתכונות של נועם עברו אלי. הוא שלח לי אומץ, נחישות, התמדה. המתנה של נועם הייתה מסר ערכי: חברות, קבלת האחר, עזרה ונתינה. התחלתי לשאול את עצמי מהי המתנה שלי לעולם, וגיליתי שמשמתי היא עזרה לילדים המאושפזים. היום, כשאני מממשת את הייעוד שלי בעולם, אני מרגישה שאני נותנת לנועם חיים".

משחקים, יצירה וקריוקי

הרעיון נבט במוחה של ניצה מתתיהו והחל להתגלגל. היא ידעה היטב שבמחלקות הילדים בבתי החולים יש שעות ארוכות, אחר הצהריים, ללא פעילות. השאיפה שלה הייתה יצירת

מות אביה, אבל נועם לא ויתר. הנער הזמין 120 חברים לבר המצווה שלו, והוריו חששו שרבים מהם לא יגיעו. אבל באירוע נכחו 120 החברים.

חתנה שצריך להעניק לעולם

"חודשיים אחרי בר המצווה התחלתי עוד יום רגיל, בלי לדעת שהגרוע מכל עומד להגיע", ניצה משחזרת. "נפרדנו כשהוא אוחז ביד שטר של 50 שקל כדי לקנות לעצמו סושי. בהפסקה הגדולה הוא אכל את הארוחה כשהבנות סביבו, מגישות לו את הסושי. ואז נועם נחנק". ניצה קיבלה שיחת טלפון בהולה ממחנך הכיתה ודהרה לבית הספר. "כשהגעתי, האמבולנס כבר התחיל לנסוע. קפצתי לתוכו ואמרתי לנועם 'אל תדאג, אמא פה'. הפרמדיק אמר לי: 'צר לי, המצב שלו אנוש'. ועדיין, לא הבנתי. זה הרי דבר שקורה לאחרים, לא לך. בבית החולים נועם עבר כמה ניסיונות החייאה, ונפטר".

בתוך ההלם והכאב הנורא, ניצה התייסרה בתחושות אשם. "התחלתי לשאול את עצמי שאלות 'למה' – למה הלכת באותו יום לעבודה, למה עזבת אותו – שאלות שלא מובילות לשום מקום. הבנתי שאני צריכה לקבל החלטה מהירה. אפשרות אחת הייתה לתת לזה לשבור ולרסק אותי, וכך להפיל איתי את כל המשפחה, כי אני דומיננטית מאוד. האפשרות השנייה הייתה להמשיך. יש לי עוד שלושה ילדים מקסימים, שזקוקים לי, מסתכלים עלי ומחקים אותי. החלטתי שלא אאכזב אותם, שאהיה שם תמיד

הפעילות של "נועם בלב" מתקיימת מדי יום, ואפילו נעשית חלק מהמשרה שלה בעירייה.

שותף ברוח

מפעל חייה של ניצה מתתיהו תובע ממנה מחירים גבוהים, ולא רק כלכליים, שכן מימון המיזם מגיע ברובו מכיסה הפרטי. "אני לא מפסיקה לעסוק בפעילות: מגייסת מתנדבים משבוע לשבוע, עושה טלפונים, קונה ציוד, נסחבת איתו". גם חיי המשפחה מושפעים מהמיזם. "אמא חסרה בבית. אני רוצה להדביק את הפער, אז לפעמים אני יושבת וצופה עם הילדים בתוכניות שלא בא לי עליהן בכלל. רק כדי לפצות. אבל בני הבית מקבלים אמא מאושרת, בעלת מוטיבציה. אני נותנת דוגמה של אמא עקשנית, אמיצה, שלא מתרסקת, שמתאבדת על החיים - ושגם מנציחה את נועם".

באמצעות הפעילות, ניצה חשה את המשך קיומו של נועם בעולם. "הוא מלווה אותי, לא נותן לי מנוחה לרגע. כמו בחייו, כשהכל סבב סביבו. אני מרגישה שהוא שותף לעשייה. בגופו הוא איננו, אבל אני מרגישה שהרוח שלו, הנשמה שלו, דבקה בי. אני רואה אותו צוחק, מחייך, מאושר. אני לא יכולה להגיד שזה מנחם אותי. אני מתגעגעת מאוד לגוף שלו, לקול. אבל נועם נמצא היום בממד אחר, של הרוח".

בדרכי נועם

"כולנו עוברים משברים. אפשר לקחת אותם לרחמים עצמיים, ולהישאר תקועים, או לבחור בחיים, ולגלות את עצמך מחדש". ניצה מתתיהו, מהאגף לגביית ארנונה ומיס, איבדה לפני כארבע שנים את בנה, נועם - והחליטה להמשיך, לדאוג למשפחתה וגם להרים לבדה מיזם ייחודי של פעילות לילדים המאושפזים בבית החולים. זה הסיפור שלה, ושל "נועם בלב"

גם העבודה בעירייה היא שליחות

כבר 30 שנה ניצה מתתיהו עובדת באגף לגביית ארנונה ומיס במנהל הכספים שבוערייה. בעשר השנים האחרונות היא נמצאת במחלקת עסקים. גם כשהיא עוסקת בגביית חובות מאנשים, ניצה אומרת שהיא חשה תחושת שליחות. "התפקיד שלי מעניין מאוד. אני נותנת לאנשים, שרובם בגיל העליון, ושצברו חובות שהגיעו ליותר מחצי מיליון שקל, אפשרות לסלק את חובותיהם ולפתוח דף חדש. זאת, אחרי שנים של מאבקים ושל עיקולים".

ניצה יושבת עם הלקוחות ומנהלת איתם משא ומתן כדי להגיע לפשרה על גובה החזר. "הם מספרים לי את סיפורם, ואני מציגה בפניהם את הנתונים הכספיים. בסופו של התהליך, שני הצדדים מרוצים. כשאני מביטה באנשים האלה, אני רואה את הוריי. אחת המשימות שלי בחיים היא להיות במקום שבו אנשים זקוקים לעצה, לכתף תומכת, לעזרה - ואני אכן נמצאת שם. זו מי שאני, וכל הזמן אני מקבלת אישורים לכך - מאנשים, מהסביבה, מהיקום".

בקבלת תרומות של צעצועים ומשחקים ובגיוס מתנדבים לפעילות - והיא מציינת שתשמח לתרומות נוספות ולמתנדבים נוספים, גם מבין העובדים והעובדות בעירייה.

המיזם מיועד לילדים בגילי 3-6, והפעילות מתמקדת כרגע במחלקה הכירורגית אורתופדית, שבה מאושפזים ילדים לפני ניתוחים או אחריהם, ואין בה מחלות מידבקות. ניצה עוברת מחדר לחדר במחלקה, מציגה את הפרויקט ומזמינה את הילדים להצטרף לפעילות שמתקיימת באזור מיוחד. ניצה והמתנדבים משחקים עם הילדים, מבצעים איתם עבודות יצירה ואפילו עושים קריוקי.

התגובות חמות מאוד. "אנחנו מתקבלים בהמון אהבה ופרגון. הורים אומרים לי: 'ואו, הבאת איתך כזה אור'". גם הילדים, בדרכם, מביעים שמחה והערכה. ילד נכה אחד, בכיסא גלגלים, שהזכיר לניצה את נועם בנחישותו ובעקשנותו, אמר לאמו שהוא מתגעגע לבית החולים כי הוא רוצה לפגוש את ניצה. "כששמעתי, מיד נסעתי לביתו במודיעין עילית. הילד רעד מהתרגשות ושמח כל כך. החיוך הזה, של ילד שנמצא בחולי, החיוך שמשנה לו לרגע את ההרגשה - זה מה שממלא אותי".

בימים אלה מתרחבת הפעילות למחלקה נוספת בבית החולים וליום נוסף בשבוע, אבל היזמית מביטה קדימה. היא חולמת על חלל ייחודי שיוקדש לפעילות בכל מחלקה, ובו פופים, מזרונים, פינות לגו וספרים. בחזונה,

רצף של פעילות חווייתית לילדים, בדומה לזו הקיימת במועדוניות שבקהילה. לעיניה עמדו רווחת הילדים, וגם רווחת הוריהם, שיוכלו לנצל את ההזדמנות ולצאת קצת מבית החולים כדי להתאוורר ולאגור כוחות.

"התחלתי לחקור את הנושא. יוזמה כזו לא קיימת, לפחות לא בארץ. התחלתי גם לצעוק את הרעיון לעולם, בהרצאות". היא פנתה למנהלים בבתי החולים לילדים, נפגשה עם מנכ"לים של עמותות ו"מכרה" את הרעיון. אלא שהדלתות לא מיהרו להיפתח. שינוי הכיוון הגיע ממשפט שזרקה לה חברה טובה. "היא אמרה לי 'איכילוב הוא הרי הבייבי של עיריית תל אביב. בואי נגייס את העירייה'". את פריצת הדרך ניצה מייחסת ליו"ר ארגון עובדי העירייה, רמי בן-גל. "יום אחד רמי ביקר במחלקה שלנו. הסברתי לו שאני זקוקה לעזרתו, והוא נתן לי חיבוק גדול והזמין אותי לפגישה, שבה היה קשוב אלי מאוד. רמי חיבר ביני לבין מנהל איכילוב והמנהלת הסיעודית, ובכך נפתחה בפניי הדרך לקיום הפעילות".

לאחר הכנות רבות, מבחנים, ראינונות, ואפילו קבלת חיסונים, יצא לדרך בחודש מארס 2019 הפיילוט (הפעלה ניסיונית) של מיזם "נועם בלב" בביה"ח לילדים דנה. מדי יום שלישי אחר הצהריים ניצה מגיעה לדנה כשהיא מצוידת במזוודות עמוסות במשחקי קופסה, בחומרי יצירה, בבובות ובצעצועים, ומלווה במתנדב או בשניים. דף הפייסבוק "נועם בלב" מסייע לניצה